

N:o 126.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften; gifven Stockholms slott den 18 april 1906.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att besluta, *dels* att 8, 9, 27 och 54 §§ i nådiga förordningen angående stämpelafgiften skola erhålla den ändrade lydelse, härvid fogade förslag utvisar, *dels ock* att de i 8 och 54 §§ af förslaget införda bestämmelser angående aktie- och lottbrefs förseende med stämpel, då sådan handling af vederbörande bolag utfärdas, och ansvar för underlåtenhet att i sådant fall belägga densamma med föreskrifven stämpel skola träda i kraft den 1 juli 1906, men öfriga i förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser den 1 januari 1907.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Elof Biesert.

Förslag

till

ändrad lydelse af 8, 9, 27 och 54 §§ i nådiga förordningen angående stämpelafgiften den 2 juni 1899.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

A) Bouppteckning, Fideikommissbref om fast egendom, Gåfvobref, Morgongåfvobref, Testamente och Äktenskapsförord:

Fideikommissbref om fast egendom skall, då det för lagfart företes, förses *dels* med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, *dels ock* med ytterligare stämpel enligt de grunder, som äro stadgade för beräkning af stämpel å andel i död mans bo, för samma värde efter afdrag ej mindre för den i egendomen intecknade gäld, som vid siste fideikommissariens död kan vara obetald, samt för hvad den nye fideikommissarien enligt fideikommissbrevet kan vara skyldig till annan utgifva, än äfven för det enligt 17 § beräknade kapitalvärdet af nyttjanderätt till eller afkomst af egendomen i dess helhet eller någon del därpå, därest sådan rätt visas tillkomma annan än den nye fideikommissarien.

Sökes på grund af fideikommissbref lagfart senare än efter lag bort ske, skall utöfver den stämpel, som nu är sagd, å fideikommissbrevet läggas stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13, 17, 18 och 19 §§.

Gåfva af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Sökes på grund af afhandling, hvarom här är fråga, lagfart senare än efter lag bort ske, skall afhandlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad nyss för hvarje fall är stadgadt.

Se för öfrigt 10, 13 och 19 §§.

Gåfva af lös egendom: afhandling därom skall vid utgifvandet förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Bortgifves genom afhandlingen aktie eller lott i solidariskt bankbolag, och skall, enligt hvad nedan stadgas, aktie- eller lottbrevet på grund af öfverlåtelsen beläggas med stämpel, må vid beräkning af den stämpel, hvarmed afhandlingen skall förses, afdragas beloppet af den för aktie- eller lottbrevet föreskrifna stämpel.

Morgongåfvobref — — —

Testamente om fast egendom skall, då det för lagfart företes, utöfver den stämpel, som, enligt hvad ofvan stadgas, kan erfordras, förses med särskild stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, eller, ifall lagfarten sökes senare än efter lag bort ske, af 1 krona 20 öre för hvarje fulla 100 kronor af nämnda värde.

Se för öfrigt 10, 13, 16, 17 och 19 §§.

Äktenskapsförord — — —

B) Öfriga stämpelpliktiga enskilda handlingar:

Afkomst eller annan förmån af fast egendom: — — —

Aktiebref, som af inländskt aktiebolag utfärdas för ökning af det vid bolagets bildande tecknade aktiekapitalet, skall, innan brevet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brevet afsedda aktie lyder, eller, om brevet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall

erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. För stämpelbeläggningsens behöriga fullgörande svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningsen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gäfva aktie i inländskt aktiebolag, skall aktiebrevet vid öfverlåtelsen förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af aktiens värde. Detta värde skall anses utgöra det efter fem för hundra kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å aktier, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande, af bolaget fattats, eller, ifall beslut i sådant hänseende föreligga allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år; skolande vid beräkningen af medelvärdet tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum. Har beslut i fråga om utdelning fattats endast beträffande ett räkenskapsår, skall det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, läggas till grund för stämpelns beräkning.

Finnes aktiebrevet vid öfverlåtelsen i utlandet, skall stämpelbeläggning på grund af öfverlåtelsen ske, då aktiebrevet för nye ägarens räkning hit till riket inkommer.

Har för det eller de räkenskapsår, till hvilka, enligt hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt, hänsyn vid stämpelns beräkning skall tagas, ingen utdelning å aktier med enahanda rätt som den ifrågavarande beslutits, eller har beslut i ämnet ännu icke för något räkenskapsår fattats, vare aktiebrevet från stämpel fritt.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gäfva aktie i utländskt aktiebolag, skall aktiebrevet, om det här i riket finnes, vid öfverlåtelsen förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af aktiens nominella värde.

Anvisning — — — — —

Köp af fast egendom: afhandling därom eller af offentlig myndighet utfärdad köpehandling skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel af 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; dock att köpeafhandling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör beläggas med stämpel af 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Sökes på grund af köpeafhandling lagfart senare än efter lag bort ske, skall afhandlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad nyss för hvarje fall är stadgadt.

Där köpeafhandling, utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor, öfverlåtes inom den för lagfart föreskrifna tid, räknadt från första fånget, och inom samma tid för lagfart företes, äger stämpelbeläggning rum allenast för sista fånget.

Fängeshandling, på grund hvaraf sökes lagfart å järnväg, är från stämpel fri.

Köp af lösören, hvilka i säljarens vård kvarblifva: — — — — —
Lifränta — — — — —

Lottbref, som af inländskt solidariskt bankbolag för ökning af grundfonden eller genom tillskott af kommanditlottägare bildad särskild fond utfärdas, skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda lott lyder eller, om brefvet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. För stämpelbeläggningsens behöriga fullgörande svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningsen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flere af dem, dessa ledamöter.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gåfva lott i inländskt solidariskt bankbolag, skall lottbrefvet förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af lottens värde. Detta värde skall anses utgöra det efter fem för hundrade kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å lotter, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande, af bolaget fattats, eller, ifall beslut i sådant hänseende föreligga allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år; skolande vid beräkningen af medelvärdet tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum. Har beslut i fråga om utdelning fattats endast beträffande ett räkenskapsår, skall det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, läggas till grund för stämpels beräkning.

Finnes lottbrefvet vid öfverlåtelsen i utlandet, skall stämpelbeläggning på grund af öfverlåtelsen ske, då lottbrefvet för nye ägarens räkning hit till riket inkommer.

Har för det eller de räkenskapsår, till hvilka, enligt hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt, hänsyn vid stämpelns beräkning skall tagas, ingen utdelning å lotter med enahanda rätt som den ifrågavarande beslutits, eller har beslut i ämnet ännu icke för något räkenskapsår fattats, vare lottbrevet från stämpel fritt.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gåfva lott i utländskt solidariskt bankbolag, skall lottbrevet, om det här i riket finnes, vid öfverlåtelsen förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af lottens nominella värde.

Lösöreköp — — — — —

Skattelösen af kronojord: bref eller resolution därå skall, då handlingen för lagfart företes, förses med stämpel af 5 kronor; dock att dylik handling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör förses med stämpel af 10 kronor.

Sökes på grund af handling, hvarom här är fråga, lagfart senare än efter lag bort ske, skall handlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt.

Skogsafverkning — — — — —

9 §.

Till köpe- och bytesbref, på grund hvaraf lagfart sökes, bestå kontrahenterna hälften hvardera till stämpeln, om ej annorlunda därom slutadt är; dock vare nye ägaren pliktig att ensam vidkännas den förhöjning i stämpeln, som kan inträda i följd däraf att lagfart sökes senare än efter lag bort ske.

Då lagfart sökes å fång, som skett i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof eller om afledning af vatten, skall stämpeln af lagfartssökanden ensam gäldas.

Stämpelafgift, som för bouppteckning utgått ur död mans bo, skall arfvingar och testamentstagare emellan så gäldas, att en hvar af dem består så mycket af samma afgift, som enligt de för beräkning af sagda stämpelafgift stadgade grunder å hans andel i boet belöper.

27 §.

Stämplars skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

a) helarksstämplars å 50 öre samt 1, 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor, samt

b) enkla och dubbla beläggningsstämplar à 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 20, 25, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

54 §.

1. Den, som utgifver växel, anvisning, invisning, handling, som innefattar uppdrag om inkassering af penningar och emot hvars företeende eller aflämnande betalning fordras, kvittens, som, för inkassering af penningar genom annan person än fordringsägaren, från en ort till en annan försändes, eller bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir eller å kapitalräkning utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som öfverlåter eller till godkännande eller betalning företer å utrikes ort utfärdad växel, anvisning, invisning, sådan handling, innefattande uppdrag om inkassering, eller sådant kvittens, som ofvan säges, utan att handlingen är med föreskrifven stämpel försedd, skall böta tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor.

2. Åsidosätter någon hvad i 8 § finnes föreskrifvet om stämpelbeläggning af aktie- eller lottbref, då det af aktiebolag eller solidariskt bankbolag utfärdas, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

3. Den, som för egen eller annans räkning öfverlåter aktie eller lott i solidariskt bankbolag utan att vid öfverlåtelsen förse aktie- eller lottbrefvet med föreskrifven stämpel, så ock den, som på grund af öfverlåtelse mottager sådan handling, hvilken icke blifvit med föreskrifven stämpel försedd, utan att belägga handlingen med felande stämpel, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor.

4. Inkommer på grund af öfverlåtelse af aktie eller lott i solidariskt bankbolag aktie- eller lottbrefvet för nye ägarens räkning hit till riket, och underlåter han att inom en månad efter mottagandet förse brefvet med stadgad stämpel, böte som i 3 mom. är sagdt.

5. Den obligationsutgifvare, som utlämnar obligation utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som belånar, försäljer eller på hvad sätt det vara må öfverlåter i utlandet utgifven obligation, utan att handlingen är försedd med föreskrifven stämpel eller sådan påteckning af magistrat, som här ofvan under rubriken obligation i 8 § omförmäles, skall böta tjugu gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

6. Den obligationsutgifvare, som här i riket utlämnar obligation, som är dagtecknad före den 1 Januari 1895, samt underlåter att förse obligationen med den i 20 § föreskrifna anteckning, skall böta tjugugånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

7. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom eller af köpe- eller bytesbref om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgifvandet förse dylik handling med stadgad stämpel böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

8. Agent för utländsk försäkringsgifvare, som utlämnar kvittens å premie, utan att detta är behörigen med stämpel försedt, böte för hvarje gång sådant sker två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

9. Underlåter testamentstagare, som erhållit vederbörande arfvings godkännande af testamente, till hvilket testamentstagaren veterligen hänsyn icke tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren och hvilket icke heller blifvit för bevakning vid domstol företedt, att, då tid för testamentsbevakning ute är och en månad förflutit sedan godkännande erhållits, förse testamentet med föreskrifven stämpel, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

10. Där handling, i afseende å hvars stämpelbeläggning ansvar i 1, 5, 7 eller 8 mom. stadgas, icke blifvit af den, hvilken stämpelbeläggningen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare äfven den, hvilken såsom bevis om förvärfvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning af handlingen stadgade ansvar.

11. Den, som uppgifver död mans bo, men därvid uppsåtligen döljer undan tillgång af det värde eller lämnar annan falsk uppgift af sådan beskaffenhet, att bouppteckningen af den anledning blifvit belagd med stämpel till lägre belopp, än eljest vederbort, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor; och må den domstol, där bouppteckning skall ingifvas, på yrkande, vid underrätt af allmän åklagare och vid hofrätt af advokatfiskal, vid vite tillhålla den, som uppgifvit död mans bo, att med ed fästa uppgiftens riktighet.

12. I de fall, hvarom sägs i denna §, följ e ock skyldighet att ersätta kronans förlust.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Kungl.
Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms
slott den 18 april 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: BIESÈRT,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
SCHOTTE.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Biesèrt anförde i underdånighet:

Vid underdånig föredragning den 13 sistlidne januari af de till statsregleringen för år 1907 hörande frågor hemställde jag, att till täckande af de för samma år beräknade statsutgifterna en ökad stämpelbeskattning skulle anlitas; och föreslog jag i sådant hänseende dels höjning af stämpelafgiften vid lagfart å köp eller byte af fast egendom dels ock införande af stämpelafgift för aktier och banklotter, då sådana af vederbörande bolag utsläppas eller från en till annan öfverlätas.

Jag anhåller nu att få framlägga det förslag till ändringar i gällande stämpelförordning, som däraf påkallas.

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 1 Saml. 1 Afd. 64 Häft.

I fråga om beloppet af de ifrågavarande stämpelafgifterna föreslog jag vid ärendets föredragning den 13 januari med hänsyn till storleken af då beräknade statsutgifter, dels att den allmänna lagfartsstämpeln, hvilken nu utgör 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, skulle höjas, för fastighet å landet till 80 öre och för fastighet i stad till 1 krona, samt att de ifrågasatta stämpelafgifterna för aktier och banklotter skulle bestämmas till en procent af värdet å aktie eller banklott vid emission af nya sådana — dock att stämpelfrihet skulle medgifvas för aktier eller banklotter, som utsläppas vid bildande af nya bolag — och en half procent af värdet, beräknadt i visst förhållande till de senaste årens utdelning, vid öfverlåtelse.

Sedan dess hafva emellertid vid pröfningen af de utaf Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framställda anslagskraf af Riksdagen gjorts indragningar och besparingar, uppgående sammanlagdt till ganska afsevärda belopp. Äfven med tagen hänsyn därtill, att den höjning af punschskatten, som af Kungl. Maj:t föreslagits, icke af Riksdagen bifallits, torde därför, enligt hvad af mig anställda beräkningar gifva vid handen, till fyllande af statsutgifterna för nästkommande år — dem gifvetvis oberäknade, som äro afsedda att täckas genom lånemedel — ökad eller ny beskattning icke behöfva anlitas i fullt den utsträckning, som af mig vid den förberedande behandlingen af statsregleringen ställdes i utsikt.

Med anledning af nu berörda förhållanden har jag funnit mig föranlåten att vidtaga sådan jämkning i de af mig förut i omförmälda hänseenden framställda förslag, att stämpelafgiften vid ansökning om lagfart å köp eller byte af fast egendom i regel skulle sättas till 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, såväl då ansökningen gäller fastighet i stad som då densamma afser fastighet å landet, samt att stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktie eller banklott skulle utgå med endast en fjärdedels procent af aktiens eller lottens värde. I hvad mån detta skulle föranleda till minskning i de förut beräknade inkomsterna af de ifrågavarande afgifterna, därom anhåller jag att strax få närmare yttra mig.

Under förutsättning att den allmänna lagfartsstämpeln höjes på sätt jag nyss föreslagit, torde för bibehållande af den nuvarande proportionen mellan den allmänna lagfartsstämpeln och den stämpelafgift, som skall utgöras, då lagfart på grund af köpe- eller bytesafhandling sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, sistnämnda afgift, hvilken nu utgår med 1 krona 20 öre för hvarje fulla 100 kronor

af fastighetens värde, böra i motsvarande mån höjas, eller således till 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af samma värde.

Därest en höjning till nämnda belopp af den allmänna lagfartsstämpeln vid köp eller byte af fast egendom vidtages, lärer vidare af skäl, som jag redan vid den tidigare behandlingen af hithörande frågor framhållit, en motsvarande höjning jämväl af stämpelafgiften vid lagfart å gåfva af fast egendom, som gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led — hvilken afgift enligt nuvarande bestämmelser utgår med 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde — böra äga rum.

I enlighet härmed skulle således äfven sistnämnda afgift höjas till 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde.

Däremot erfordras icke någon förhöjning i den nu stadgade stämpelafgiften vid lagfart å gåfva af fast egendom, som gifvits till annan än skyldeman i rätt nedstigande led. Sistberörda afgift utgår nämligen redan nu med 1 krona 60 öre för 100 kronor, eller således med samma belopp som det högsta, hvilket enligt det af mig nu framställda förslaget skulle ifrågakomma vid lagfart å köp eller byte.

Af inom finansdepartementet tillgängliga uppgifter angående beloppet af de stämplat, som användts för stämpelbeläggning vid lagfart af köpe- och bytesafhandlingar angående fast egendom samt gåfvobref angående sådan egendom, gifven till skyldeman i rätt nedstigande led, framgår, att under femårsperioden 1900—1904 dessa stämplat uppgått till följande belopp:

år 1900: å köpeafhandlingar	kr. 1,853,818: 40		
„ bytesafhandlingar	„ 44,548: 20		
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 11,511: 40	kr. 1,909,878: —	
år 1901: å köpeafhandlingar	kr. 1,811,110: 65		
„ bytesafhandlingar	„ 46,516: 80		
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 12,668: —	„ 1,870,295: 45	
år 1902: å köpeafhandlingar	kr. 2,089,064: 80		
„ bytesafhandlingar	„ 58,928: 20		
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 7,290: —	„ 2,155,283: —	

år 1903: å köpeafhandlingar.....	kr. 2,636,579: 70		
„ bytesafhandlingar	„ 99,143: 40		
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 11,610: —	„	2,747,333: 10
år 1904: å köpeafhandlingar.....	kr. 2,524,276: 15		
„ bytesafhandlingar	„ 79,482: —		
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 8,084: 20	„	2,611,842: 35
eller således i medeltal för dessa fem år 2,258,926 kronor 38 öre.			

En tredjedel af detta belopp utgör 752,975 kronor 46 öre. Den nu föreslagna höjningen i ifrågavarande stämpelavgifter — hvilken höjning motsvarar en tredjedel af de nuvarande avgifternas belopp — torde därför kunna antagas komma att medföra en ökning i statsinkomst af minst 753,000 kronor.

Enligt den till innevarande års Riksdag aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof beräknades, under där angifna förutsättningar, de föreslagna höjningarna i lagfartsstämpeln tillföra statsverket en ökad inkomst af 1,100,000 kronor. Genom den nu gjorda modifikationen i förslaget skulle således den i ifrågavarande hänseende beräknade ökningen i statsinkomst minskas med 347,000 kronor.

I samband med frågan om lagfartsstämpelns höjande i nu omnämnda fall tillåter jag mig att upptaga äfven en annan fråga, hvilken med den förra, åtminstone delvis, äger sammanhang.

Såsom allmänt känt torde vara, inträffar ofta, att den lagstadgade skyldigheten att inom viss tid söka lagfart eftersättes och att ansökning om lagfart göres först långt efter den i lag föreskrifna tiden. Häremot finnes för närvarande intet annat direkt korrektiv, än att rätten kan, på yrkande af allmänna åklagaren eller af den, hvars rätt är af lagfartsansökningen beroende, genom vite tillhålla den försumlige att fullgöra sitt åliggande. Detta korrektiv har emellertid, enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, visat sig icke vara tillräckligt verksamt. Då det tydligen ur flera synpunkter är af vikt, att lagens stadgande i ifrågavarande hänseende efterlefves, synas kompletterande bestämmelser i sådant syfte erforderliga. Detta torde utan rubbning i gällande förordning om lagfart i ganska väsentlig mån kunna vinnas genom att i det fall, att fångeshandlingen för lagfart företes först efter föreskrifven tid, höja beloppet af den stämpel, hvarmed handlingen eljest vid ansökning

om lagfart skall förses; och vill jag, efter samråd med chefen för justitiedepartementet, i sådant afseende föreslå, att, under nämnda förutsättning, ifrågavarande stämpelafgift bestämmes till dubbla beloppet af hvad eljest skulle utgå.

Enligt gällande bestämmelser ifrågakommer särskild lagfartsstämpel icke vid ansökan om lagfart på grund af gifterätt, arf eller skifte af bolags samfällda gods. Ett stadgande i förevarande syfte skulle alltså icke erhålla tillämpning å alla de fall, då lagfart sökes efter utgången af den föreskrifna tiden. Denna omständighet synes dock icke innefatta något afgörande hinder mot den föreslagna förändringen.

De handlingar, hvilka stadgandet sålunda skulle träffa, äro fideikommissbref, gåfvobref och testamenten om fast egendom, samt köpe- och bytesafhandlingar om sådan egendom äfvensom bref eller resolutioner om skattelösen af kronojord. Att den för nu ifrågavarande fall föreslagna höjningen af stämpelafgiften vid lagfart icke afser den stämpelafgift, som vid ansökan om lagfart på grund af fideikommissbref eller testamente utgör en motsvarighet till arfsskatten och utgår efter enahanda grunder, som gälla för beräkning af stämpel å andel i död mans bo, utan endast den särskilda lagfartsstämpeln, hvilken nu är bestämd till 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, framgår af hvad jag förut yttrat.

I det föreliggande förslaget till ändringar i stämpelförordningen hafva intagits bestämmelser äfven i nu angifna syfte.

Därest dessa bestämmelser i förordningen införas, torde detta böra föranleda jämkning i ett i stämpelförordningen nu förekommande stadgande. I 9 § af förordningen är nämligen föreskrifvet, att till köpe- och bytesbref, på grund hvaraf lagfart sökes, kontrahenterna skola, om ej annorlunda aftalats, bestå hälften hvardera till stämpeln. Enär det emellertid icke kan anses med billighet öfverensstämmande, att en tidigare ägare får vidkännas högre stämpelbeskattning på grund af den nye ägarens försummelse, torde till nämnda stadgande böra göras ett tillägg af innehåll, att nye ägaren ensam skall bestå den förhöjning i stämpeln, som kan inträda i följd däraf, att lagfart sökes senare än efter lag bort ske.

Hvad angår den föreslagna stämpelafgiften vid emission af aktier eller banklotter, synes denna afgift, såvidt angår aktier, böra utgå, så snart dessa tillhöra en emission, vidtagen för ökning af det vid bolagets bildande tecknade aktiekapital och, i fråga om lotter i solidariska bankbolag, icke blott vid emission af nya hufvudlotter för ökning af

grundfonden, sådan denna ursprungligen bestämts, utan äfven vid emission af nya kommanditlotter för ökning af den förut bestämda kommanditfonden.

Nyssnämnda stämpelafgift synes lämpligast böra beräknas i förhållande till det belopp, hvarå aktien eller banklotten lyder, såvida ej enligt bolagets beslut för densamma skall erläggas betalning med högre belopp, i hvilket fall stämpeln bör beräknas efter det högre beloppet.

Då aktie kan lyda å så lågt belopp som tio kronor, bör stämpeln lämpligen sättas till tio öre för hvarje fulla tio kronor af det belopp, hvarå stämpeln skall beräknas.

Uppbörden af stämpelafgiften synes enklast kunna ske genom aktie- eller lottbrevfets beläggande med stämpel. I kontrollens intresse synes ansvarigheten för, att föreskrifterna om stämpelbeläggningsen varda behörigen iakttagna, böra åligga samtliga ledamöter i vederbörande bolags styrelse, såvida ej styrelsen uttryckligen öfverlämnat tillsynen öfver nämnda föreskrifters fullgörande åt en eller flera af styrelsens ledamöter, i hvilket fall ansvarigheten bör åligga desse.

Då i förslaget beträffande aktiebref stadgas, att sådan handling skall fördes med stämpel, då den af aktiebolag för ökning af aktiekapitalet utfärdas, åsyftas därmed äfven aktiebref, som utfärdas af bankaktiebolag, något som jag anser mig böra anmärka därför, att i lagen om bankaktiebolag sådant bolags aktiekapital benämnas grundfond.

Vidkommande stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier eller banklotter, skulle denna, enligt det uppgjorda förslaget, utgå vid öfverlåtelse, som äger rum mellan lefvande, eller, närmare bestämdt, vid öfverlåtelse genom köp, byte eller gåfva, men däremot icke vid öfverlåtelse genom testamente, i hvilket fall öfverlåtelsen redan nu är föremål för beskattning enligt de grunder, som gälla i fråga om stämpelafgift för andel i död mans bo.

På sätt jag får anledning att längre fram närmare beröra, skulle enligt förslaget äfven vid öfverlåtelse af aktier och banklotter afgiften uttagas genom aktie- eller lottbrevfets förseende med stämpel.

I detta sammanhang vill jag i förbigående nämna, att, enär enligt gällande stämpelförordning afhandling om gåfva af lös egendom skall vid utgifvandets fördes med stämpel — utgörande, då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led, 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde och i annat fall, 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af samma värde — till undvikande af dubbelbeskattning i det fall att aktie eller banklott bortgifves genom skriftlig afhandling i förordningen inrymts ett stadgande af innehåll, att, ifall genom

sådan afhandling bortgifves aktie eller banklott under sådana förhållanden, att aktie- eller lottbrevet på grund af öfverlåtelsen skall förses med stämpel, vid beräkandet af den stämpel, hvarmed afhandlingen skall förses, afdrag må göras med beloppet af den för aktie- eller lottbrevet föreskrifna stämpel.

Stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter synes böra komma till användning icke blott vid öfverlåtelse af aktier och banklotter, utfärdade af svenska bolag, utan äfven vid öfverlåtelse af dylika papper, utfärdade af utländska bolag. I fråga om inländska aktier och banklotter synes afgiften böra utgå icke allenast i det fall, att aktie- eller lottbrevet vid öfverlåtelsen finnes inom landet, utan äfven i fall handlingen på grund af öfverlåtelse hit till riket inkommer, i hvilket sistnämnda fall stämpelbeläggningsen tydligtvis måste åläggas mottagaren, d. v. s. den nye ägaren. Att indraga äfven sistnämnda fall under beskattningen synes nödvändigt för att förekomma, att bestämmelserna om stämpelafgift vid öfverlåtelser af ifrågavarande papper skulle kringgås på det sätt att dylika transaktioner anförtroddes åt utländska mellanhänder.

Hvad angår utländska aktier och banklotter torde däremot afgiften endast böra ifrågakomma i det fall, att aktie- eller lottbrevet vid öfverlåtelsen finnes inom landet.

Som nämnt, afsåg det af mig tidigare framlagda förslaget, att den nu ifrågavarande stämpelafgiften skulle beräknas i visst förhållande till de senaste årens utdelning å den öfverlåtna aktien eller banklotten. Att i detta fall lägga det nominella värdet till grund för stämpelns beräkning syntes mig nämligen — åtminstone såvidt angår inländska papper — icke böra ifrågakomma, då ju en akties eller banklots värde i innehafvarens hand ofta representerar ett helt annat värde än det nominella. Med afseende härå och då en för hela riket gällande officiell notering af papper af ifrågavarande slag icke hos oss förekommer, ansåg jag den lämpligaste utvägen vara, att stämpeln sattes i visst förhållande till utdelningen å aktien eller banklotten. Enär emellertid utdelningen kan under olika år högst betydligt växla, har det synts mig lämpligt att till grund för beräkningen lägga medelvärdet af den utdelning, som för de vid öfverlåtelsen senast förflutna räkenskapsåren må hafva beslutits i fråga om aktier eller lotter, medförande samma rätt i bolaget som den aktie eller lott, öfverlåtelsen gäller, därvid således endast sådana räkenskapsår skulle komma i betraktande, beträffande hvilka bolaget fattat beslut i fråga om utdelning å ifrågavarande aktier eller lotter.

Med hänsyn till önskvärdheten däraf, att rörelsen icke i förevarande afseende må betungas med mera besvärande band än nödigt, torde antalet af de år, till hvilka hänsyn sålunda bör tagas, under alla förhållanden böra begränsas till tre. Därest beslut, hvarom nyss nämnts, endast i fråga om två räkenskapsår af bolaget fattats, måste man gifvetvis nöja sig med att lägga dessa års utdelning till grund för beräkningen af medelvärdet. Föreligger åter sådant beslut endast i fråga om ett räkenskapsår, synes det bäst öfverensstämma med det föreslagna beräkningssättet i andra fall att låta värdet af detta års utdelning tjäna till utgångspunkt för beräkningen.

I enlighet med nu angifna grunder har i det föreliggande förslaget för beräkningen af stämpeln vid öfverlåtelse af sådana handlingar, hvarom här är fråga, föreskrifvits, att aktiens eller lottens värde skall anses utgöra det efter fem för hundra kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å aktier eller lotter, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande aktien eller lotten, af bolaget fattats, eller, ifall beslut i sådant hänseende föreligger allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år, samt att, där beslut i frågan fattats endast beträffande ett räkenskapsår, det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, skall läggas till grund för beräkningen. För tydlighetens skull har i fråga om sättet för beräkningen af förenämnda medelvärde tillagts, att därvid skall tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum.

Såsom en följd af nu omförmälda bestämmelser har vidare stadgats, att, ifall för det eller de räkenskapsår, till hvilka hänsyn vid stämpelns beräkning sålunda skall tagas, ingen utdelning å bolagets aktier eller lotter med samma rätt som den ifrågavarande aktien eller lotten beslutits, eller ifall beslut i ämnet ännu icke för något räkenskapsår fattats, stämpelfrihet vid öfverlåtelsen skall äga rum.

Nu omförmälda bestämmelser lämpa sig emellertid endast för beräkningen af värdet å aktier och banklotter, som utfärdats af inländska bolag. Med afseende å aktier och lotter i utländska bolag skulle det nämligen helt visst ofta möta alltför stora svårigheter för den enskilde att förskaffa sig tillförlitlig kännedom om de beslut, som af vederbörande bolag fattats beträffande utdelningen å bolagets aktier eller lotter. Tilläfventyrs skulle ock en generell regel om en dylik värdeberäkning beträffande utländska papper icke alltid passa in på förhållandena i utlandet. I fråga om utländska aktier och banklotter synes därför den

lämpligaste utvägen vara att meddela en bestämmelse, enligt hvilken värdet å dessa i ifrågavarande hänseende skall beräknas efter det nominella värdet.

Bestämmas stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter till en fjärdedels procent, torde ett nytt slag af beläggningsstämplar, utöfver dem, som enligt gällande stämpelförordning redan finnas, blifva behöfligt, nämligen beläggningsstämplar å 5 öre. Visserligen skulle detta, om stämpeln sattes till 10 öre för hvarje fulla 40 kronor, kunna undvikas, men då en sådan beräkningsgrund, med hänsyn därtill att ifrågavarande papper merändels lyda å jämna hundratal, synes mindre tjänlig, torde nyssnämnda utväg, hvarigenom stämpeln skulle kunna bestämmas till 5 öre för hvarje fulla 20 kronor, få anses lämpligare. Äfven i sådant fall blifva visserligen aktier och lotter å smärre belopp vid öfverlåtelse fria från stämpel, men då stämpelfriheten endast skulle tillgodokomma aktier och lotter å belopp understigande 20 kronor, och sådana endast kunna förekomma i bolag med jämförelsevis obetydligt kapital, synes ett dylikt undantag från den allmänna regeln om stämpelskyldighet vid öfverlåtelse af dylika papper icke böra föranleda någon betänklighet.

Hvad angår uppbördens af stämpelafgiften vid öfverlåtelse af ifrågavarande värdepapper torde, äfven i fråga om denna afgift, det enklaste sättet vara att uttaga afgiften genom aktie- eller lottbrevets förseende med stämpel. På sätt jag redan förut omförmält, afser ock förslaget, att uppbördens äfven i detta fall skulle sålunda ordnas.

Gifvet är emellertid, att svårighet möter att i tillämpningen göra föreskrifterna om stämpelbeläggning af hithörande handlingar i nu ifrågavarande fall fullt effektiva. Det skulle därför kunna ifrågasättas, huruvida icke i sådant syfte bestämmelser borde meddelas, hvarigenom, med anknytning till föreskrifterna om dylik öfverlåtelses registrering hos vederbörande bolag, ansvarigheten för aktie- eller lottbrevets behöriga stämpling kunde läggas å bolaget eller dess styrelse, en åtgärd, hvilken gifvetvis skulle kunna förknippas med anordningar, ägnade att i väsentlig mån underlätta kontrollen öfver stämpelafgiftens utgörande. Detta skulle emellertid nödvändiggöra genomgripande ändringar i den civila lagstiftningen, hvilka, åtminstone för närvarande, icke synas böra för nu förevarande ändamål ifrågakomma. I saknad af dylika bestämmelser torde man, i likhet med hvad i fråga om stämpelbeläggning af vissa andra med de nu ifrågavarande jämförliga handlingar är föreskrifvet, böra för underlåtenhet att förse dessa med föreskrifven stämpel stadga ansvar,

hvilket emellertid, om det skall blifva tillräckligt verksamt, bör göras tämligen strängt.

Om man, i öfverensstämmelse med hvad som redan gäller beträffande stämpelbeläggning af vissa andra stämpelpfiktiga enskilda handlingar, lägger ansvaret för den behöriga stämpelbeläggningen vid öfverlåtelse icke blott å den, som öfverlåter — respektive mottager — handlingen, utan äfven å enhvar, hvilken för annans räkning öfverlåter densamma, vinnes därigenom en ökad garanti för de ifrågavarande bestämmelsernas behöriga efterlefnad.

De med anledning af de nya bestämmelserna om stämpelbeläggning af aktier och banklotter påkallade ansvarsbestämmelser hafva införts i stämpelförordningens 54 §.

Till förekommande däraf, att bolag, hvilka hafva för afsikt att under den närmaste tiden emittera nya aktier eller lotter skulle, i syfte att undvika den föreslagna emissionsstämpeln, tidigare än eljest vidtaga en sådan åtgärd, hvarigenom tilläfsventyrs den inkomst, staten för nästa år skulle af nämnda stämpelafgift kunna påräkna, komme att betydligt reduceras, synes det vara af vikt, att de föreslagna bestämmelserna i denna del få erhålla laga kraft så snart som möjligt. Jag har därför tänkt mig, att i förslaget skulle stadgas, att nyssberörda bestämmelser skulle lända till efterrättelse redan från och med den 1 nästkommande juli. Öfriga föreslagna nya eller förändrade bestämmelser torde däremot icke böra träda i kraft förrän med nästa års ingång.

Enligt hvad jag vid föredragning den 13 sistlidne januari af de till statsregleringen hörande frågor anförde, skulle enligt anställda beräkningar den då ifrågasatta stämpelbeskattningen af aktier och lottbref tillföra staten en inkomst af sammanlagdt 1,200,000 kronor.

Till närmare belysning häraf anhåller jag få meddela, att enligt af patent- och registreringsverket meddelade uppgifter under femårsperioden 1901—1905 hos ämbetsverket registrerats anmälningar om verkställd ökning af aktiebolags aktiekapital, däri ej inberäknadt bankaktiebolagen, till följande belopp, nämligen:

år 1901	kronor 66,797,413
„ 1902	„ 48,791,472
„ 1903	„ 36,811,566
„ 1904	„ 47,667,415
„ 1905	„ 49,457,962

eller i medeltal, i jämna krontal räknadt, 49,905,165 kronor.

Enligt till finansdepartementets bankbyrå ingångna rapporter har

under samma period bankaktiebolagen och de solidariska bankerna genom emission af nya aktier eller lotter ökat sina fonder med följande belopp:

år 1901	kronor	668,676: —
„ 1902	„	5,076,370: —
„ 1903	„	39,493,578: —
„ 1904	„	42,214,728: —
„ 1905	„	49,676,000: —

eller i medeltal, i jämna krontal räknadt, 27,425,870 kronor.

Sammanläggas förenämnda båda medeltalssiffror, erhålles en summa af 77,331,035 kronor, däraf 1 % — motsvarande den föreslagna emissionsstämpelns belopp — utgör 773,310 kronor.

Härvid är emellertid att märka, att omförmälda hos patent- och registreringsverket gjorda anmälningar om verkställd ökning af vederbörande aktiebolags aktiekapital endast afser ökningen af själfva aktiekapitalet men däremot — i motsats till förenämnda till bankbyrån ingångna rapporter — icke inbegriper hvad för emitterade nya aktier därutöfver må hafva till bolagen erlagts, och tillförts andra bolagets fonder. I verkligheten torde därför de till förstnämnda grupp sammanförda aktiebolagens nya aktieemissioner under ifrågavarande femårsperiod till beloppet hafva icke obetydligt öfverstigit förenämnda till registrering anmälda ökningar i deras aktiekapital.

Med afseende härå skulle man, med nyssberörda medeltalsberäkning till utgångspunkt, möjligen vara benägen att antaga, att den inkomst, som af emissionsstämpeln under nästa år kan beräknas komma staten till godo, skulle komma att uppgå till än större belopp än det sist angifna.

I anseende till den ovanligt starka emission, som för ökning af bankernas fonder under senaste tiden ägt rum, synes dock försiktigheten bjuda att för nästkommande år räkna med en något lägre medeltals-siffra än nyss angifvits. Jag har därför ansett mig för ifrågavarande år icke böra beräkna den föreslagna stämpelafgiften vid utgifvande af nya aktier och banklotter till högre belopp än 600,000 kronor.

Beträffande den föreslagna stämpelafgiften vid öfverlåtelse af dylika värdepapper finnes naturligen icke någon statistik, som kan lämna tillförlitlig ledning för beräkningen af den statsinkomst, som däraf kan påräknas. Under förutsättning att, såsom enligt det af mig ursprungligen framställda förslaget varit afsedt, nämnda stämpelafgift bestämts att utgå med en half procent af det öfverlättna värdet, torde emellertid statens inkomst af samma stämpelafgift för nästkommande år kunnat beräknas till samma belopp som emissionsstämpeln, eller 600,000 kronor, hvilket jag ock, under berörda förutsättning, ansett mig kunna antaga. Man

synes nämligen utan tvekan kunna utgå ifrån, att öfverlåtelse af värdepapper af ifrågavarande slag årligen förekomma i minst dubbelt så stor utsträckning som den, hvori emission af dylika papper äger rum. Därest, på sätt jag nu förordat, stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter sättes till allenast en fjärdedels procent af det öfverlåtne värdet, torde man därför, med tillämpning af enahanda beräkningsgrund, kunna antaga, att ifrågavarande afgift för nästkommande år kommer att inbringa staten en inkomst af minst 300,000 kronor.

Om öfverlåtelsestämpeln bestämmes till endast en fjärdedels procent, skulle detta, såsom af det anförda framgår, således kunna antagas föranleda en minskning i de i statsverkspropositionen ifrågasatta stämpelafgifterna å aktier och banklotter med 300,000 kronor.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i enlighet med de af honom uttalade åsikter affattadt förslag till ändrad lydelse af 8, 9, 27 och 54 §§ i nådiga förordningen angående stämpelafgiften den 2 juni 1899, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att *dels* antaga berörda förslag *dels ock* besluta, att de i 8 och 54 §§ af förslaget införda bestämmelser angående aktie- och lottbrefs förseende med stämpel, då sådan handling af vederbörande bolag utfärdas, och ansvar för underlåtenhet att i sådant fall belägga densamma med föreskrifven stämpel, skulle träda i kraft den 1 juli 1906, men öfriga i förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser den 1 januari 1907.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.